

10. Sınıf Felsefe Dersi Konu ve Soru Dağılım Tablosu

Öğrenme Alanı	Kazanımlar	2. DÖNEM					
		1. YAZILI			2. YAZILI		
		Okul Genelinde Yapılacak Ortak Sınav (Açık uçlu)			Okul Genelinde Yapılacak Ortak Sınav (Açık uçlu)		
		1. Senaryo	2. Senaryo	3. Senaryo	1. Senaryo	2. Senaryo	3. Senaryo
SORULMASI PLANLANAN AÇIK UÇLU SORU SAYISI		10	8	6	10	10	10
FELSEFEYİ TANIMA	10.1.1. Felsefenin anlamını açıklar.						
	10.1.2. Felsefi düşüncenin özelliklerini açıklar.						
	10.1.3. Felsefenin insan ve toplum hayatı üzerindeki rolünü örneklerle açıklar.						
FELSEFEYLE DÜŞÜNME	10.2.1. Düşünme ve akıl yürütmeye ilişkin kavramları açıklar						
	10.2.2. Düşünme ve akıl yürütmeye dili doğru kullanmanın önemini açıklar.						
	10.2.3. Bir konuyla ilgili felsefi sorular oluşturur.						
	10.2.4. Felsefi bir görüşü veya argümanı sorgular.						
FELSEFENİN TEMEL PROBLEMLERİ	10.3.1. Varlık felsefesinin konusunu ve problemlerini açıklar.						
	10.3.2. Bilgi felsefesinin konusunu ve problemlerini açıklar.	3	2	2			
	10.3.3. Bilim felsefesinin konusunu ve problemlerini açıklar.	2	2	2			
	10.3.4. Ahlak felsefesinin konusunu ve problemlerini açıklar.	3	2	1			
	10.3.5. Din felsefesinin konusunu ve sorularını açıklar.	2	2	1	1	1	1
	10.3.6. Siyaset felsefesinin konusunu ve problemlerini açıklar				1	2	1
	10.3.7. Sanat felsefesinin konusunu ve problemlerini açıklar.				1	1	2
FELSEFİ OKUMA YAZMA	10.4.1. Felsefi bir metni analiz eder.				1	1	1
	10.4.2. Verilen konu hakkında alternatif görüşler geliştirir.				1	3	3
	10.4.3. Bir konu hakkında felsefi bir deneme yazar.				3	1	1
	10.4.4. Felsefi akıl yürütme becerilerini diğer alanlarda kullanır				2	1	1

Erdal AYDEMİR
Felsefe Öğretmeni

Ceren TOKER
Felsefe Öğretmeni

...../...../2025
UYGUNDUR

Fırat ESEN
Okul Müdürü

2024-2025 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI 10.SINIF FELSEFE DERSİ
2. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI SORULARI

Adı Soyadı:

Sınıfı:

Numarası:

2. SENARYO

J. Dewey tezini kanıtlamak için ormanda kaybolmuş bir insan benzetmesini kullanır. Kaybolan insan için bir tek gerçeklik vardır; ormanda kaybolması olayıdır. Amacı ise kaybolduğu ormandan sağ salim kurtulabilmek dolayısıyla da bu durumun yarattığı korku ve tedirginlikten kurtulmaktır. Ormandan kurtulmak için oluşturduğu tüm kuramlar ve denemeler birer araçtır. Kaybolan adamın ormandan çıkış yolu ile ilgili planları, tahminleri uygulamada bir işe yarar ve kurtuluşu sağlarsa doğrudur.

1. J. Dewey'in bu tutumu bilginin doğruluk ölçütlerinden hangisiyle ilgilidir? yazınız. (10P)

Medyada paylaşılan haber ve bilgiler kimi zaman gerçeği yansıtmaz ve hangi bilginin de gerçekle uyumlu olduğu bilinemez örneğin COVID-19 salgınının 2013'te Çin'de üretilen bir virüs olduğuna ilişkin bir gazete haberi hızlı bir şekilde yayılmıştır ancak yapılan çalışmalar COVID-19'un yapay bir virüs değil doğal bir virüs olduğu tespit edilmiş haberin yalan olduğu ortaya konulmuştur.

2. Parçadaki durum göz önüne alınarak bilginin hangi temel problemi ne yönelik bir tartışma vardır yazınız(10P)

3. Bilimsel bilginin beş temel özelliğini yazınız. (10P)

Meryem bir gün bahçede oynarken paslanmış demir bir çubuk bulur. Demir çubuğun paslanmasının nedenlerini araştırmaya başlar. Araştırması sırasında su, hava ve toprakla teması olmayan demir çubukların paslanmadığını görür. Bunun üzerine su, hava ve toprağa maruz kalan bir çubuğun paslanacağını varsayarak üç farklı ortam hazırlar. Meryem ilk önce kırmızı renkteki bir kovaya bir miktar toprak, mavi renkteki de su doldurup içlerine birer demir çubuk koyar. Bir başka demir çubuğu da açıkta bırakır. Bu çubukları, hazırladığı ortamlarda üç ay bekletir. Sonunda Meryem üç demir çubuğun da paslandığını görür.

4. Bu parçada verilen bilimsel yöntemin aşamalarını yerlerini belirterek yazınız. (15P)

Bu yaklaşıma göre bir eylemin ahlaki olması için o eylemin herhangi bir eğilim ya da çıkar için değil saf görev duygusuyla yapılmış olması gerekir. Merhamet duygusu ile bir çocuğa yardım etmek, ayıplanmamak için dürüst davranmak ya da mutluluk ve huzur için iyilik yapmak ahlaki davranışlar değildir. Çünkü bu davranışların altında kişisel çıkarlar vardır. Dolayısıyla bir davranışın ahlaklılığını anlamak için sonuca değil niyete bakmak gerekir.

5. Parçada görüşleri verilen yaklaşımı ve savunan kişiyi yazınız? (10P)

Varsayalım ki tren garında çalışan bir kişisiniz ve kontrolden çıkmış, sürücüsüz tren hızla gelmekte ve geldiği yön üzerinde beş işçi çalışmaktadır, diğer yönde ise bir işçi tren raylarını tamir etmektedir. Siz de trenin raylarını değiştirebilecek kolun hemen yakınındasınız; eğer kolu çekerseniz vagon makas atlayarak diğer raya geçecek ve beş işçi kurtulacak ama bir işçi tren raylarının altında kalacak. Kolu çevirmezseniz tam tersi olacak.

6. Teleolojik etik kuramına göre nasıl davranmak gerekir. (15P)

7. Felsefenin dine bakışını maddeler halinde yazınız(15P)

8. Teizm ile Deizm arasındaki benzer ve farklı yönler nelerdir yazınız. (15P)

CEVAPLAR

J. Dewey tezini kanıtlamak için ormanda kaybolmuş bir insan benzetmesini kullanır. Kaybolan insan için bir tek gerçeklik vardır; ormanda kaybolması olayıdır. Amacı ise kaybolduğu ormandan sağ salım kurtulabilmek dolayısıyla da bu durumun yarattığı korku ve tedirginlikten kurtulmaktır. Ormandan kurtulmak için oluşturduğu tüm kuramlar ve denemeler birer araçtır. Kaybolan adamın ormandan çıkış yolu ile ilgili planları, tahminleri uygulamada bir işe yarar ve kurtuluşu sağlarsa doğrudur.

1. J. Dewey'in bu tutumu bilginin doğruluk ölçütlerinden hangisiyle ilgilidir? yazınız. (10P)

Medyada paylaşılan haber ve bilgiler kimi zaman gerçeği yansıtmaz ve hangi bilginin de gerçekle uyumlu olduğu bilinemez örneğin COVID-19 salgınının 2013'te Çin'de üretilen bir virüs olduğuna ilişkin bir gazete haberi hızlı bir şekilde yayılmıştır ancak yapılan çalışmalar COVID-19'un yapay bir virüs değil doğal bir virüs olduğu tespit edilmiş haberin yalan olduğu ortaya konulmuştur.

2. Parçadaki durum göz önüne alınarak bilginin hangi temel problemi ne yönelik bir tartışma vardır yazınız(10P)

CEVAP

3. Bilimsel bilginin beş temel özelliğini yazınız. (10P)

The infographic consists of three vertical columns of yellow boxes, each containing a characteristic of science. Each box is accompanied by a cartoon scientist character. The characteristics are:

- Bilim olgusaldır:** İnsan bilincinden bağımsız dış gerçekliği konu edinir.
- Bilim tutarlıdır.** Çelişkili sonuçlara yer vermez.
- Bilim evrenseldir.** Tüm insanlık için sonuç üretir.
- Bilim sistemlidir.** Belli bir plan ve program doğrultusunda bilgi üretir.
- Bilim nedensellik ilkesine dayanır.** Olaylar arasındaki neden sonuç ilişkilerini arar.
- Bilim yöntemlidir.** İnceleme konusuna uygun yöntem kullanır.
- Bilim nesneldir.** Tarafsız ve doğruluk değeri herkes için aynı olan sonuçlar üretir.
- Bilim birikimli olarak ilerler.**
- Bilim öngörü sağlar.** Veriler doğrultusunda gelecekte olabilecek olaylar hakkında yüksek olasılıklı tahminlerde bulunur.
- Bilim genelleycidir.** Elde ettiği sonuçları benzer olguları açıklamakta kullanır.
- Bilim eleştireldir.** Konusuna ilişkin her veriye belli bir şüphe payı bırakılarak yaklaşır.
- Bilim görelidir.** Bilimin elde ettiği sonuçlar aksi kanıtlanıncaya kadar kesin sayılır.
- Bilim seçicidir.** Varlığın kendisini ilgilendiren kısmını konu edinir.

Meryem bir gün bahçede oynarken paslanmış demir bir çubuk bulur. Demir çubuğun paslanmasının nedenlerini araştırmaya başlar. Araştırması sırasında su, hava ve toprakla teması olmayan demir çubukların paslanmadığını görür. Bunun üzerine su, hava ve toprağa maruz kalan bir çubuğun paslanacağını varsayarak üç farklı ortam hazırlar. Meryem ilk önce kırmızı renkteki bir kovaya bir miktar toprak, mavi renkteki de su doldurup içlerine birer demir çubuk koyar. Bir başka demir çubuğu da açıkta bırakır. Bu çubukları, hazırladığı ortamlarda üç ay bekletir. Sonunda Meryem üç demir çubuğun da paslandığını görür.

4. Bu parçada verilen bilimsel yöntemin aşamalarını yerlerini belirterek yazınız. (15P)

The form consists of four horizontal arrows pointing to the right. The first arrow is orange, the second is grey, the third is brown, and the fourth is grey. These arrows are intended for the student to write the steps of the scientific method in order.

Bu yaklaşıma göre bir eylemin ahlaki olması için o eylemin herhangi bir eğilim ya da çıkar için değil saf görev duygusuyla yapılmış olması gerekir. Merhamet duygusu ile bir çocuğa yardım etmek, ayıplanmamak için dürüst davranmak ya da mutluluk ve huzur için iyilik yapmak ahlaki davranışlar değildir. Çünkü bu davranışların altında kişisel çıkarlar vardır. Dolayısıyla bir davranışın ahlaklılığını anlamak için sonuca değil niyete bakmak gerekir.

5. Parçada görüşleri verilen yaklaşımı ve savunan kişiyi yazınız? (10P)

Varsayalım ki tren garında çalışan bir kişisiniz ve kontrolden çıkmış, sürücüsüz tren hızla gelmekte ve geldiği yön üzerinde beş işçi çalışmaktadır, diğer yönde ise bir işçi tren raylarını tamir etmektedir. Siz de trenin raylarını değiştirebilecek kolun hemen yakınıdasınız; eğer kolu çekerseniz vagon makas atlayarak diğer raya geçecek ve beş işçi kurtulacak ama bir işçi tren raylarının altında kalacak. Kolu çevirmezseniz tam tersi olacak.

6. Teleolojik etik kuramına göre nasıl davranmak gerekir. (15P)

Teleolojik etik kuramına göre niyet değil davranışın sonucu önemlidir. Kar zarar probleminde eğer sonuç daha karlıysa doğru olan odur, iyi olan da odur dolayısıyla beş kişinin canını kurtarmak bir kişinin canını kurtarmaktan daha fazla olduğuna göre beş kişinin canını kurtarmak daha doğru bir eylemdir ve yapılması gereken şey en fazla sayıda kişiye fayda sağlamaktır.

7. Felsefenin dine bakışını maddeler halinde yazınız(15P)

8. Teizm ile Deizm arasındaki benzer ve farklı yönler nelerdir yazınız. (15P)

